

UCHWAŁA NR 212/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 4 sierpnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Suwerenna Polska
z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego
przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Suwerenna Polska o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., **z powodu** naruszenia art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Suwerenna Polska przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie łącznego sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz listę kandydatów na radnych (Dz. U. poz. 489).

Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, zawierające opinię na temat sprawozdania finansowego Komitetu.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego i dołączonych do niego dokumentów oraz na podstawie sprawozdania biegłego rewidenta, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Suwerenna Polska wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w wysokości 1027,50 zł, w całości pochodzące z wpłat od osób fizycznych. Potwierdziła to także analiza historii rachunku bankowego Komitetu. Oznacza to, że wszystkie środki finansowe Komitetu pozyskane zostały z naruszeniem art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. z wpłat osób fizycznych. Zgodnie natomiast ze wskazanym art. 132 § 1 tego Kodeksu, środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej (jakim jest Komitet Wyborczy Suwerenna Polska) mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego partii tworzącej komitet, który to Fundusz tworzony jest na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych. Naruszenie tej regulacji prawnej, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego, stanowi bezwzględną podstawę do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że regulacja Kodeksu wyborczego w tej materii nie pozostawia żadnego marginesu na ocenę Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku stwierdzenia przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż jej Fundusz Wyborczy, Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest do odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, bez względu na kwotę nielegalnie przyjętych przez komitet środków finansowych. Przestrzeganie tej regulacji Kodeksu wyborczego racjonalny ustawodawca uznał za na tyle fundamentalne i mające znaczenie dla finansowania kampanii wyborczej i uczestniczących w niej komitetów wyborczych, za odgrywające tak istotną rolę dla zapewnienia uczciwości, równości, sprawiedliwości i legalności rozumianego szeroko procesu wyborczego, że jej naruszenie wskazał jako to, które obligatoryjnie przesądza o odrzuceniu sprawozdania finansowego komitetu, bez względu na to, w jakiej kwocie środki przyjął komitet wyborczy partii politycznej z niedozwolonego źródła, czy naruszenia te wynikały z nieświadomości pełnomocnika finansowego komitetu, czy były zawinione, czy też nie.

Nie pozostawia wątpliwości, że Państwowa Komisja Wyborcza obowiązana jest odrzucić sprawozdanie komitetu utworzonego przez partię polityczną w razie potwierdzenia faktu przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych przez komitet

ze źródeł niedozwolonych, niezależnie od ich wysokości i niezależnie od okoliczności, w jakich zostały przyjęte lub pozyskane. Przepisy te nie pozostawiają w tej sytuacji żadnego pola do uznaniowości i miarkowania sankcji do wagi błędów popełnionych w gospodarce finansowej komitetu (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 4/02).

Komitet niemal wszystkie te środki wydatkował. Nie dokonał zwrotu darczyńcom żadnych środków przez nich wpłaconych. Środków tych nie wydzielił także na odrębnym subkoncie celem ich przekazania na rzecz Skarbu Państwa. Zatem Komitet przyjął środki pochodzące z nielegalnego źródła. Podkreślenia wymaga to, że Komitet nie dysponował żadnymi innymi środkami finansowymi. Wszystkie wpłaty dokonane na rachunek bankowy Komitetu pochodziły wyłącznie od osób fizycznych.

Odwołując się chociażby do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2016 r., III SW 8/16, należy wskazać, że Komitet już tylko rozpoczynając wydatkowanie środków przekazanych na jego rachunek z naruszeniem art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, potwierdza ich przyjęcie. Tym bardziej zatem ich wydatkowanie nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że środki te przyjął. Wydatkowanie środków pochodzących od osób fizycznych świadczy bowiem jednoznacznie o tym, że Komitet przyjął środki finansowe pochodzące z innego źródła niż Fundusz Wyborczy tworzącej go partii politycznej. Komitet Wyborczy nie odrzucił (nie odmówił użycia, nie zwrócił) przekazanych mu niezgodnie z prawem środków, co oznaczałoby ich "nieprzyjęcie". Wręcz przeciwnie. Komitet zagospodarował zdecydowaną większość tych środków – przekazanych mu przez osoby fizyczne – wydatkując je, co potwierdza bezwzględnie, że doszło do przyjęcia środków, o którym mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego. Takie rozumienie przywołanego art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego znajduje potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym wykładni zwrotu "przyjęcie środków pieniężnych" (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2003 r., III SW 43/03, z dnia 18 maja 2005 r., III SW 5/05, III SW 4/05).

Komitet zaakceptował wpłacone na jego rachunek środki i nie zwrócił ich przed rozpoczęciem ich wydatkowania czy korzystania z nich (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 2/02 oraz z dnia 18 maja 2005 r., III SW 5/05).

W związku zatem z tym, że niepodważalnie Komitet Wyborczy Suwerenna Polska przyjął środki finansowe pochodzące z innego źródła niż Fundusz Wyborczy partii politycznej Suwerenna Polska – jak wyżej wskazano – na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego, sprawozdanie Komitetu podlega odrzuceniu.

Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia w tej sprawie niż jednoznacznie wynikające z przywołanych regulacji Kodeksu wyborczego narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne tych działań. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje, że zgodnie z art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów tego Kodeksu podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi Wyborczemu Suwerenna Polska przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu, równowartości korzyści przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych korzyści, tj. środków w kwocie 1027,50 zł, Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej ich wpłaty, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Pozyskane przez Komitet środki gromadzone były, zgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego, na jednym rachunku bankowym Komitetu o numerze 70 1240 2337 1111 0011 3610 0581 prowadzonym w PKO Bank Polski S.A. Zastrzeżenia wprowadzone do umowy rachunku bankowego Komitetu nie odpowiadały regulacji art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego. Jedno z nich, dotyczące dozwolonych źródeł pozyskiwania środków,

wskazywało bowiem na źródła właściwe nie dla komitetów wyborczych partii politycznych, a dla komitetów wyborczych wyborców oraz komitetów wyborczych organizacji. Stanowi to naruszanie wskazanego wyżej art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

Komitet nie wpisał w pozycji 63 sprawozdania przyjętych i niezwróconych środków w kwocie 1027,50 zł. Złożenie przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu sprawozdania, w którym nie wypełniono właściwie wszystkich jego pozycji oznacza, że Komitet uchybił ustawowemu obowiązkowi sprawozdawczemu określone w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu.

Wydatki lub koszty Komitetu wyniosły 922,80 zł i zostały przeznaczone na finansowanie:

- kosztów usług obcych, a dokładnie na przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów ulotek, billboardów itp.: 922,50 zł;
- pozostałe wydatki lub koszty: 0,30 zł.

Wydatki Komitetu poniesione zostały, zgodnie z art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego, na cele związane z wyborami. Łączne wydatki Komitetu nie przekroczyły limitu określonego zgodnie z art. 135 § 1 w związku z art. 378 i 476 Kodeksu wyborczego. Wydatki Komitetu na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie przekroczyły limitu wydatków określonego zgodnie z art. 136 tego Kodeksu.

Ponadto w sprawozdaniu finansowym Komitet wykazał, że przyjął dozwolone korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym, o których jest mowa w art. 132 § 5 i art. 133 § 1 Kodeksu wyborczego, o wartości 135,00 zł.

Komitet wykazał, że uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami w wysokości 104,70 zł. W związku z tym, że wszystkie środki pozyskane zostały przez Komitet niezgodnie z prawem, nadwyżka ta powinna zostać przeznaczona na uregulowanie wskazanych wyżej zobowiązań Komitetu wobec Skarbu Państwa, tj. wliczona do kwoty 1027,50 zł, którą Komitet ma prawo dobrowolnie wpłacić, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla jego siedziby.

Pełnomocnik Wyborczy Komitetu, w terminie wskazanym w art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego, zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o adresie strony

internetowej Komisji, na której znajdowały się rejestry zaciągniętych kredytów oraz wpłat o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów. Na stronie internetowej Komisji widnieje informacja, że została ona sfinansowana przez Komisję, jednak w sprawozdaniu finansowym Komisji nie zostały wykazane żadne koszty jej prowadzenia. Oznacza to, że sprawozdanie to nie odpowiada stanowi faktycznemu, a tym samym Komisja naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komisji wyborczej.

Wskazane wyżej uchybienia w sprawozdaniu finansowym Komisji, zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Komisji. Przesłankę taką stanowi natomiast niewątpliwie naruszenie przez Komisję art. 132 § 1 tego Kodeksu poprzez przyjęcie środków finansowych z innego źródła niż Fundusz Wyborczy partii, która utworzyła Komisję.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komisji, dokumentów do niego załączonych oraz sprawozdania biegłego rewidenta, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia Pełnomocnikowi Finansowemu Komisji Wyborczej Suwerenna Polska przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak